

Rovaniemen kaupunki

LAUSUNTO

kirjaamo@rovaniemi.fi

12.12.2025

Dnro 467/2025

Lausuntopyyntö 13.11.2025

KOSKENKYLÄN OSAYLEISKAAVA

Rovaniemen kaupunki valmistelee osayleiskaavaa Koskenkylään. Kaava-alue sijoittuu Kemijoen rannalle Koskenkyläntien (mt9421) molemmin puolin. Kaavalla osoitetaan pääosin uutta pientalovaltaista asuinrakentamista Kemijoen rantaan aluetta halkovan tien molemmin puolin sekä muutamia matkailupalveluiden alueita asutuksen ja golfkentän väliin. Suunnittelualue on suurelta osin jo tällä hetkellä asuinaluekäytössä Kemijokivarressa, mutta jotakin uusia kortteleita osoitetaan aluetta halkovan tien ”vaaran puolelle”.

Suunnittelualue sijoittuu Narkauksen paliskunnan alueelle. Kaava-alueen luonnontilaiset osat ja sitä ympäröivät alueet ovat aktiivista poronhoitoaluetta. Alue on lähinnä porojen syystalven ja talven laidunta. Alueen porot käsitellään kaava-alueen läheisyydessä sen ulkopuolella sijaitsevassa Sierijärven poroerotusaidassa.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon kaavoituksessa ja muussa poronhoitoalueella tapahtuvassa toiminnassa. Poronhoidon kannattavuuden edellytys on vapaa laidunnusoikeus (PHL 3 §). Vapaa laidunnusoikeus on tarkoitettu ja tunnustettu pysyväksi oikeudeksi ja se on voimassa kaikkialla poronhoitoalueella maan omistus- ja hallintaoikeudesta riippumatta. Se tarkoittaa porolle oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta. Poronhoitolaissa määritellään rajoituksia porojen laiduntamiselle. Lain 31 § mukaan muualla kuin saamelaidunalueella poroja on hoidettava siten, etteivät ne pääse puutarhoihin, vakinaisten asuntojen pihoihin tai muille erityiseen käyttöön otetuille alueille. Rajoitus ei koske vapaa-ajan asuntoja eivätkä vapaa-ajan asunnot ole myöskään lain tarkoittamaa muuta erityiseen käyttöön otettua aluetta.

Poronhoitolain 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan asianosaisen paliskunnan kanssa valtion maita koskevien hankkeiden yhteydessä, mikäli ne vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. Paliskuntien kanssa käytävät neuvottelut ovat muutenkin suositeltavia poronhoidon ja muun maankäytön yhteensovittamiseksi, vaikka toimintaa suunniteltaisiin muualle kuin valtion maille. Lisäksi alueella voimassa olevan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan yleismääräys edellyttää poronhoidon turvaamista ja poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioon ottamista alueiden käytön tarkemmassa suunnittelussa. Kaava-alueen eteläpuolelle sijoittuva Sierijärven poroerotusaita on osoitettu maakuntakaavassa poronhoidolle erityisen tärkeänä kohteena, jonka suunnittelussa on turvattava rakenteiden/alueiden säilyminen.

Yksityiskohtaisemmat huomiot

Kaavan M-1 alueen määräyksellä sallittaisiin maa- ja metsätalouden tai kalatalouden harjoittamista varten tarpeellinen rakentaminen. Voi olla, että myös porotalouden vähäiset rakenteet (pyyntiaidat) ovat alueella tarpeellisia, jos poroja tarvitsee houkutella, kerätä ja kuljettaa autolla alueelta pois. Paliskuntain yhdistys lausui aiemmin, että porotalouden rakenteet tulisi lisätä kaavamääräykseen. Paliskunta on yleensä käyttänyt alueella väliaikaisia pyyntiaitarakenteita tähän tarkoitukseen, mutta tulevaisuudessa, jos poroja jostain syystä (esim. lisääntyvä häiriö lähialueilla) kulkeutuu alueelle enemmän, voi pysyvämpikin rakenne olla tarpeellinen. Porotalouden rakenteita ei ole lisätty kaavamääräykseen ja Paliskuntain yhdistys toteaa edelleen, että porotalouden rakenteet tulisi lisätä kaavamääräykseen.

Kaavakartan yleismääräyksissä on: "*Rakennettaessa poronhoitoalueella on huomioitava poronhoitolain 3 §:n takaama porojen vapaa laidunnusoikeus. Uusien alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on pyrittävä turvaamaan poronhoidon edellytykset.*" Aiemmin Paliskuntain yhdistys lausui, että tämä on riittävä määräys tässä kaavassa, mutta edellytykset voisi korvata sanalla "toimintaedellytykset". Yleismääräys on nyt korjattu muotoon: "*Rakennettaessa poronhoitoalueella on huomioitava poronhoitolain 3 §:n takaama porojen vapaa laidunnusoikeus. Uusien alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on pyrittävä turvaamaan poronhoidon toimintaedellytykset.*"

Selostuksessa on kartta lähialueen poronhoidon erotusaita-alueista. Karttakuvan kohdalla ei ole mainittavaa mistä aineisto on otettu ja miltä ajalta aineisto on. Myöhemmin selostuksessa kohdassa 5.7. mainitaan, että kaavahankkeen aikana on ollut käytössä Suomen ympäristökeskuksen Liiteri-palvelun porotalousaineisto. Karttakuvaan olisi hyvä merkitä, mistä aineisto on peräisin ja milloin kuva aineistosta on otettu.

Paliskuntain yhdistys lausui aiemmin, että selostuksen kartalle voisi lisätä merkinnän, että kaava-alue on porojen tärkeimpiä talvilaidunalueita. Kaava-alueita lähimpänä, sen eteläpuolella sijaitsee Sierijärven erotusaitapaikka, jossa poroja käsitellään syksyllä. Poroja voidaan koota aitaan myös kaava-alueelta. Kaavaselostukseen on lisätty seuraava ote: "*Koskenkylän osayleiskaavan lähialueet ovat porojen tärkeimpiä talvilaidunalueita ja kaava-alueita lähimpänä, sen kaakkoispuolella sijaitsee Sierijärven erotuspaikka, jossa poroja käsitellään syksyllä. Poroja voidaan koota aitaan myös kaava-alueelta pois asutuksen piiristä.*"

Poronhoitoa kuvataan yleisesti kaavaselostuksessa. Nykytilaa ja kaava-alueen käyttöä kyseisen alueen poronhoidon ja paliskunnan osalta on kuvattu melko lyhyesti. Selostuksen kohdassa 6 *Kaavan vaikutukset* ei mainita erikseen kaavan vaikutuksista poronhoitoon. Kohdassa 5.7. *Suhde maakuntakaavaan*, kuvataan, että toteutuessaan laaja asuntoalue pienentää laidunalueita. Kohdassa 5.9 *Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin* todetaan, että alueelle ei sijoitu poronhoidon kannalta keskeisiä alueita, eikä kaava-alueen reuna-alueille ole sijoitettu sellaisia maankäyttömerkintöjä, jotka oleellisesti heikentäisivät poronhoidon toimintaedellytyksiä Ounasvaaran ja Sierijärven alueella. Kuitenkin Paliskuntain yhdistyksen aiemmassa lausunnossa on tuotu esille, että kaava-alue on porojen tärkeimpiä talvilaidunalueita ja kaava-alueita lähimpänä, sen eteläpuolella sijaitsee Sierijärven erotusaitapaikka, joka on osoitettu myös maakuntakaavassa poronhoidolle erityisen tärkeänä kohteena. Lausunnossa tuotiin esille, myös minkälaisia vaikutuksia poronhoitoon kohdistuu kaavoituksesta.

Kaava-alue on osittain jo rakennettua asuinalueita. Uusia rakennuspaikkoja on osoitettu pääasiassa vanhan asutuksen yhteyteen ja jonkin verran myös ns. vaaran puolelle, kaavan keskiosaan. Lähes poikkeuksetta Rovaniemen uusilla asuinalueilla on syntynyt ongelmia porojen tultua piholle eri syistä. Alueelta

tulee soittoja paliskuntaan yksittäisistä tai muutamista asukkaita häiritsevistä poroista kesäaikaan. Koska lähialue on porojen syystalven ja talven laidunta, niitä voi tulla pihapiireihin myös syysaikaan tai alkutalvella uusien, pihoihin perustettavien nurmikoiden houkuttelemana. Poroja ajetaan ja pyydetään pois alueelta aktiivisesti. Kaavan mahdollistama rakentaminen voi lisätä ristiriitoja sekä mahdollisesti korvausvaatimuksia ja -velvoitteita paliskunnalle. Tällaisia ongelmia asukkaiden ja poronhoitajien välille olisi kaavoituksen keinoin syytä pyrkiä tunnistamaan ja ennalta ehkäisemään. Porojen mahdollinen oleskelu alueella kannattaa ottaa jo pihojen suunnittelussa huomioon.

Paliskuntain yhdistys lausui aiemmin, että Narkauksen paliskunta katsoo, että sen kanssa tulisi neuvotella kaavasta. Selostuksessa ei ole mainintoja neuvottelusta ja Narkauksen paliskunnan mukaan kaavasta ei ole neuvoteltu. Selostuksessa ei myöskään tuoda esille sitä, että onko kaavan vaikutuksia selvitetty paliskunnalta ja onko paliskunnan kanssa yhteistyössä mietitty keinoja siihen, miten kaavoituksen keinoin voidaan pyrkiä tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään yllä kuvattuja ongelmia ja lieventämään kaavasta aiheutuvia vaikutuksia. Paliskuntain yhdistys katsoo edelleen, että kaavasta tulee neuvotella Narkauksen paliskunnan kanssa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
Toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Vilma Sanaksenaho, vilma.sanaksenaho@paliskunnat.fi,